

Magyar családtörténeti és címertani irodalom 1561–1944

Tudományos jellegű munkát hasonló kiadásban két esetben érdemes megjelentetni: ha a mű az eltelt évtizedekben sem „kopott” meg, vagy ha tudománytörténeti szempontok teszik indokolttá. Különösen áll ez a bibliográfiákra, hiszen – valljuk be! – ha a 80-as években indokolt és szükséges kiadni egy bibliográfiát, mely először 1932-ben jelent meg, annak az az elsődleges oka, hogy a magyar szakkbibiográfiák az elmúlt évtizedekben bizonyos területeket feltáratlanul hagytak. Mindezek a gondolatok a *Tudománytár* elnevezésű, méltán sikeres és nélkülözhetetlen sorozat legújabb darabjának, *Baán Kálmán* bibliográfiája bővített és javított, „hasonmás” kiadásának kézbevételekor jutottak eszembe. A bevezető gondolatokból talán érezhető, hogy fenntartásaim vannak a kötettel szemben. Szögezzük le rögtön az elején: örülök, hogy megjelent a bibliográfia, s méltányolom *Gazda István* és *Kóczy T. László* erőfeszítéseit, hogy használhatóbbá tegyék Baán munkáját. A közreadás módja azonban erősen vitatható.

Baán Kálmán 1932-ben jelentette meg eléggé hevenyészett, pontatlan és korántsem teljes könyvészetét. Gyors tájékozódásra, a legszükségesebb irodalom felkutatására azonban lehetett használni – és lehet ma is. A *Tudománytárban* megjelent kötet három részből áll: *Kállay István* előszava a genealógia vázlatos történetét tartalmazza, ezután következik, az 1–83. lapokon a tulajdonképpeni bibliográfia. A második rész Kóczy T. László összeállítása: *Helyesbítések és pótlások Baán Kálmán 1561–1932 közötti magyar családtörténeti könyvészetéhez*. A harmadik rész *Gazda István* munkája: *A magyarországi magyar vonatkozású családtörténeti és családi címertani irodalom 1932–1944*. A két kiegészítés szerkezeti felépítése az eredeti mű beosztását követi: megyei, területi és családonkénti csoportosításban

tartalmazza a vonatkozó irodalom leírásait.

Az utóbbiak terjedelme 100 lap, tehát bővebb, mint az eredeti bibliográfiáé, Kóczy T. László Baán adatainak helyesbítését és kimaradt adatainak pótlását végezte el, lelkiismeretes, gondos munkával. A kiegészítés, helyesbítés indokolt, Baán – finoman fogalmazva – nagyvonalúan dolgozott. A kiegészítés a terjedelmet csaknem duplájára növelte. Vegyünk egy példát! Kolozs vármegye irodalmából Baán 10 tételt közöl, ebből 7 tételt mint hibásat, javítva megismétel Kóczy T. László, pótlásként közöl 2 tételt. Az arány hasonló a többi megyénél, illetve családnál is. A hibás tételek száma olyan nagy, hogy az emberben felmerül a kérdés: nem lehetett volna egységes szerkezetben – igaz, szedéssel – megjelentetni a kötetet? Maga a szedés nem lett volna lényegesen nagyobb munka, hiszen a kiegészítés Baán tételeinek nagy részét megismétli: új szedés esetén viszont csak egyszer – helyesen! – szerepelt volna minden tétel. Felhozható ellenérvként, hogy a szedés költségesebb. Ez igaz. A kisebb terjedelemmel azonban sok papír megtakarítható – a költségek tehát nem nőttek volna. És ez még csak a második rész! Hogy *Gazda István* 1933 és 1944 közötti gyűjtése miért került külön fejezetbe, rejtély. A kutatót, használat ez az elrendezés kifejezetten hátráltatja a munkában, mert három helyen kell keresnie: először az eredeti, Baán-féle bibliográfiában, majd Kóczy T. László gyűjtésében, végül *Gazda* anyagában, hogy megtalálja a bibliográfia időhatárán kívül megjelent műveket. Ha már nem szedték újra az egész bibliográfiát, a második és a harmadik részt mindenképpen együtt kellett volna megjelentetni. (*Baán Kálmán gyűjtését javította és kiegészítette Kóczy T. László, Gazda István. 1984, Könyvértékesítő V. X, 187 l. | Tudománytár. | 180 Ft*)

Pogány György